

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламіці неопечатані відні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

До рускої молодіжи!

Скінчили ся вакаційні фєрії і ти до рога молодіжи вертаєш ся до шкіл на цілий рік, той нависний довгий шкільний рік, що може у неодного із вас вже є останнім у гімназії. Скрізь почувеш лише жаль за минулими фєріями, жаль за рідним селом, за родиною, за забавами та утіхами, яких кожний з вас зазнав в часі півтора місячних фєрій, та з другого боку кров бурить ся у вас на згадку, що треба цілий рік ходити день у день до школи, учити ся, може і бідувати.

Не перечимо, що милійша в молодім віці забава, милійша свобода, та безжурна голова, чи не дістанеш завтра якої двійки. Се правда. Але як мало у нас почутя обов'язку, почутя того, що ніхто не учити ся для других, що професорам не залежить на тім, аби зловити ученика як він не виучить ся одної лекції, лише, аби дати ученикам спромогу набратися у гімназії початків справжнього знання, якого відтак не набереш ся ніколи без підвалин, без початків.

Кілько то старших людей нарікає у своїому життю то на родичів то на професорів за те, що в молодих літах не нильнували їх, не примусили учити ся, не наганяли до книжки, не карали за ріжні шутки та викрути. Але мало хто обвинює самого себе. Що-ж вдіють родичі, як дитина не хоче учити ся, як вона не має того почутя, що без науки, без знання не повернеть ся нікуди у широкому світі. Вони стягають ся може із останнього, аби виправити сина до школи, аби купити йому книжки, заплатити за його хату та харч, а тут синок збиває міські бруки, убереть ся у новий мундір, надягне на руки гарні рукавички і гонить собою сьвітами. Родичі далеко, Пан-Біг високо, так що йому хто зробить? Дістане двійку від професора? А-

бо-ж се для його кара? Ні. Се родичів покарає професор, бо вони заплатять чесне а може прийдець ся їм послати сина другий рік до тої самої класи і знов яких три сотки викинути у болото. А професори не раді би переляти все своє знанє у сєї молоді голови? Та-ж задачою їхнього знаня є учити, просьвітати, образувати. Його сумління не дало би йому спокою, якби він не сповнив тої задачі. І не легка вона! Одного, двох учеників навчив би всього, що сам знає, зробив би із них просьвічених людей, але як йому прийдець ся працювати у кількох класах, працювати зі сотками школярів, так се не йде дуже легко. Тут кожний ученик мусить сам старати ся захопити як найбільше, мусить уважати на кожне слово професора, а відтак дома доповняти собі то, чого не дочув, або професор лише зазначив.

Яка молодіж, така будучність народа, нація. Та як низько стоїть культурно наша нація в порівнаню із иньшими. Обставини так зложили ся що ми не мали політичної волі, так се спинило і розвій нашої просьвіти. На жаль і тепер іще велика більшість нашого народа, не має не лише волі, але навіть спромоги образувати ся на народній мові. Але ми тут під австрійским правлінням знаємо хто ми та що нас жде. Знаємо, що коли прийдемо до літ, на нас лежати ме уся народня праця, чи то політична чи просьвітна. І ждуть нас іще по скінченню гімназії університетські літа, де маємо розвивати своє знанє де прийдець ся нам покористати ся підставами, яких наберемо ся у гімназії.

Бачиш молодіжи, яка важна для тебе гімназійна наука! Бачиш, що без неї ти нуля в світі, і кожда прогалина за час своїх студій у гімназії переслідувати ме тебе ціле житє! Прийдець ся про щось говорити, про щось писати, читати, так ти хиба бери шкільний підручник та вишукуй

у ньому відповідне місце, або ні, то мовчи та вистав ся на сьміх других. Нераз, хочби на селі, поспитаєть ся тебе селянин про якусь марницю, а ти або лишеш його далі у тій несьвідомости, або збрешеш що небудь. Та вже про якусь самостійну просьвітну працю нема щє й говорити.

То-ж сьвідома своєї цілі бери ся молодіжи щиро за книжку, не гайнуй дорогого часу, бо твої літа як та вода, плинуть та не вернуть ся! Працюй, бо народ жде від тебе овочів твоєї праці.

Тактика російського правительства зглядом університетської молодіжи!

Від часу останних студентских розрухів що тільки заколоту паробили в Росії — дасть ся спостеречи зворот тактики правительства зглядом університетської молодіжи. Ряд одного гвєте в найбрутальнійший спосіб студентів, другою рукою гладить їх, щоби легше могли зносити ріжного рода гнобленя. Правительство вже добре зрозуміло, як великої ваги є взагалі справа студентства навіть для політичного розвою держави. Зрозуміло також правительство, що вільнодумні і поступові течії як раз найбільше приймають в молодих умах; з другої сторони, що коло студентского руху ігрує ся все, що Росія має вільного і поступового і що не згоджує ся з брутальністю російского деспота.

Студентські організації в Росії, єє моральна сила і підклад будучої політичної сили. Уже в останних рухах можна було бачити, що разом зі студентством ішли всі поступові елементи суспільности.

Тим як раз дасть ся витолкувати ся обставина, що забурєня студентські прибрали так великі розміри і що ціла майже суспільність з напруженою увагою приглядала ся поодиноким фозам сего руху і живе ним інтересувала ся.

Навіть правительство мусить числити ся з студентами як з силою моральною. Давнійше

Омелько Цуциня.

Оповідав

Олександра Катренка.

(1897 р.).

(Далі).

Не було ані одного дому, ані однієї лавки, чи то малої, чи великої, де-б Омелько чи равійше, чи пізнійше, а не побував би, не познаймив ся-б з їх господарями. Швидко, і не то що по чутті тільки, але у самісіньку піку Омелька знало все місто. Йдучи було по улиці він і шапки своєї сливе і не одягав навіть на голову. Вона то і діло безперіч у руді его по повітрєві, коли не коли, на мить, хиба, доторкуючи ся до голови его, якою він, невгаваючи, то сюди, то туди, то тому, то инчому уклінно наклоняв ся. Омелько якось дуже зумів всім, кому на его око треба було, сподобати ся. До кожного-ж він мав велику здатність приладнати ся, всім він умів догодити різними способами: инчому словом, обертанєм, а инчому і ділом, чи таким, чи сяким. З тверезими він був найтверезійшим, з п'яними найп'янійшим, з бабями найбабійшим, з гарними гарний, з гидкими ще й удвічі, з думками ясливий, з убогими сердечним, і так, як єму було з ким треба поводити ся, без кінця.

Найбільше-ж над усіх купцям він піддавав ся у всьому, догаджав їм до малости. Він з ними і піячив і роспутствовав, він і потішав їх, як тільки мога его до того була, як тільки він умів те, і як вони хотіли того. Він самохіт попускав їм під п'яну руку все з собою робити, наприклад, водою холодною себе від голови до ніг обливати, піку собі горчицею обмазувати і під стіл було, коли кому забажаєть ся того, тін не сперічаючи ся підлізе, по собачому скажуть єму там гавкати, то він і забреше було так, як буцім і справедливий цуцик, побють его навіть, доводило ся і такого єму частенько, і те він нічого їм за те і сьмієть ся було весело собі, та кланяєть ся їм, дякує за шуткуване, та питаєть ся чи не треба ще чого їм від его, а на думці у его, що все дарма, все дурниця, нехай що хочуть вони з ним роблють, не убуде его від такого всього а ніскільки, але аби-б тільки вони страхували-б своє добро сотнітисячне купецьке у его.

От який працівник, от такий, себе ні в чому нежалуючий ділець, виробив ся був з нашого Омелька. І справді той відділ, та страхова спілка, якій він от так услуговав, дуже у своїх надіях на его не помилили ся в єму. За недовгий час вона ось як підняла ся до гори над иньчима всіма своїма товаришками у місті Хар-

кові. В 10, 20 разів, а то ще і більше, почала та спілка мати діла ніж перше до Омелька. Але Омелько не довго побув і там. Інчі спілки заходили ся біля его і нумо, яко мога нумо одна перед однією переманювати, переключати его до себе. Омелько швидко перейшов до другого відділу вже за 100 рублів на місяць, але і там він побув недовго. Ще інче, третє, перегадом дало єму ще більше й Омелько подав ся ще і туди за 150 рублів вже, та ще і якусь копійку від чогось єму повинили ся там давати.

В сьому то відділі Омелько і залишив ся вже на більш, чи менш довгий час. Тут він швидко приладнав ся так до голови того відділу, що той цілком у всьому Омелькові подовірів ся. Дав він Омелькові навіть, як слід, статутову довірєність, що до страхівнів всього, від себе. І Омелько пішов тоді керувати по своєму, на все. Власно робив він цілком все, голова-ж его тільки і того, що все, що Омелько єму давав, затуливши очі підписував, де треба було зробити оцінку тому всему, що хто бажав застрахувати, замість голови по довірєю его Омелько цінував. — Де була пожежа скоїла ся і треба було обдивить ся, перелічити все, освідчити як слід на скільке стріховій спільці належних грошей сподарєві заплатити теж все Омелько власною рукою і цінце було і у всім

то ряд на всякі студентські розрухи мав одво- лікарство: шибениця, Сибір а в найліпшій разі релігація з всіх університетів.

Вскорі однак могли ся правительственні круги перекопати, що така тактика не доведе до нічого. Брутальність правительства не викоренила революційного духа серед молодіжи, а надала ему лише иньшу струю. Революційний тероризм згинув майже безслідно, за тоє в студентский рух поглибив ся і обняв далеко ширші верстви. Як раз тамтого року зложили студенти докази своєї сили, витривалости і солідарности. Ціла майже суспільність, що давнійше відвертала ся від студентів яко небезпечних нігілістів і терористів, тепер спочувала солідарно з студентским рухом і понирала їх змаганя.

Дорадники царскі спостерегли, що самою брутальностю не дасть ся викоринити революційного духа, що й так вже уділив ся був широким верствам суспільности, ддятого постановили всякими способами так впливати на молоді умн студентів, щоби за всяку ціну з'єднати для цілий деспотичних.

Радикально поступити собі з студентами правительство бояло ся і знало що се на нічо не придало би ся. Ддятого з одной сторони замикано університети і видаловано студентів, а з другої сторони сам цар мішає ся в сю справу і полагає еї нібито прихильно для студентів, ддятого зарядив слідство против поліції і жан-дармерії, що то своїм брутальним поступованем спровокували студентів. Слідство натурально нічого не доказало, бо проваджено єго лише так про око, але зроблено се, що студенти успокоїли ся. Так отже в підступний і зручний спосіб залагоджено справу студентів тамтого року.

Коли в сей хитрий спосіб удало ся правительству успокоїти студентів — тоді зараз поспали ся як з рукава укази і розпорядження, щоби не допустити другий раз до чогось подібного. Примусове віддаване студентів до війська має бути лише відстрашаючим средством, однак межна напевно сказати, що будуть єго уживати і в практиці

Заложене інтернатів при університетах, на що призначено півчверта мільона рублів не має на ціли нічо иньшого як се, щоби студентске приватне жите піддати контролі урядовій і політичній.

Замкнене знова студентских товариств а закладане нових при університетах та під зверхністю правительства має на ціли піддати вишню науку поліційним впливам.

Вкінци заказ переносеня ся студентів з одного наукового округа до другого має на ціли перешкодити ширеню ся революційних струй,

орудує навіть і гроші видає. І було як що Омелько скаже у такому ділові, так тому і бути, так тому і кінець. Доскочивши до такого, Омелько цілком згадав і знов цілком перейняв ся тією тюремною й інчою науками своїми, поглядами на житте людске і в загалі на весь світ.

— На скільке у вас краму погоріло? — питав ся був Омелько у якого крамаря після пожежі.

— На 1000 рублів.

Відповідає було ему було той і звичайно, як купець по своєму, по купецькому звичаю, правди, ще й такому ділові, не скаже, але він сотню, другу, коли не вдвічі, а вже прикинув.

Омельці-ж не дарма, він проте не торбуєть ся, нехай прикида скільке хоче, а ему треба зовсім іншого.

— На 1000 рублів тільки?

Дивуєть ся було Омелько.

— Еге-ж?

Чергово вилупить було очі й здивований Омельковим здивованем крамар.

— Ну, так знаєш що добродію? Не будь же ти дурнем. Нехай буде на пять тисячів. Тобі три, мені дві. Згода?

Купець було ще й рота роззявить, але мить-тю-ж одумаєть ся, мить-тю-ж схаченеть ся, мить-тю-ж втямить, що діло, колиб так, то добре би було, коштовне й миттюж аж слина у єго з рота покотить ся, та!

(Далі буде.)

та знищити солідарність між студентами. Таки-ми брутальними способами, гідними хіба найбільших деспотів з середних віків старає ся правительство счинити розвій російского студентства.

Крім сих розпоряджень видав міністер Боголенов ще иньше, що має на ціли зискати прихильність студентів. Іменно уділено нагану всім майже поліційним властям за їх поступованє з студентами, а по друге увільнено з служби всіх тих кураторів наукових округів, що неприхильно відносили ся до студентів.

Чи ся тактика російского правительства задовольить університету молодіж і чи спинить розвій поступових ідей у неї се ще велике питанє. Молодіж ся хоть не вся — свідомо своїх цілий і знає, що лиш революційний дух становить єї моральну силу і лучить єї з всіми поступовими елементами російской суспільности.

Кілька слів про рускі кольонії в Канаді.

Перше діло, щоб вам сказати канадійці, то то, що тепер час робучий, нехай кожний спішить до роботи, а опісля, придбавши гроша, нехай не забуде написати до: „Svoboda“, Box 13, Mt. Carmel, Pa. і залучити в листі 2 долари за предплату газети. Нас, Богу дякувати, в Канаді до нині є 20.000 — така сила народа, щоби не то одну тиждєву газету, але повинні бодай 4 щодєвних газет удержати. Подивім ся на Англіків. Осада мала, от душ 300—500, а вже газета тиждєва; де більше, вже є дєвник. Єсли ми не такі як другі, то хоть би трохи по при них. Тож, дорогі братя, не жалуйте тих кілька доларів на рік, але і самі посилайте тай других заохочуйте, аби то саме зробили. Ми же, як сповнимо свої обовязки, редакцію будемо просити і жадати, аби писала для нас багато та доброго. От про що я вперше завів.

Друге діло, се звісно, еміграція. Сєго року найбільше прийшло наших людей з Галичини і Буковини. До серпня 1899 прибуло кругло 8.000. Що роботи було багато, ніхто тебе не пожалує, бо як єсь гриб, так лізь в кошіль. Таке і зі мною, але се менше з тим. То можу сказати, що поселене наших ішло досить правильно. Прибуваючі сєйчас уїзджали до своїх на старші осади. Правительство постаралось сєго року о дім еміграційний в East Selkirk, 20 миль перед Вінніпєгом, куда поїзди з емігрантами заїзджали, а по відпочинку звідси впрост на осади виїзджали. Се діло дуже розумне, бо народ прибувший до Канади, не знакомлячи ся з Вінніпєгом, багато користає, бо по перше ніхто єго не збаламутить, що дуже часто в тім місті трафлялось, а друге, не буде сєйчас обпадений тими приятелями, від котрих втік з краю, а то братів Мошкови віри. Наш брат ідуци до Канади думає, що на віки розпрацає ся з братами пейсатими, но коли прибуде в Вінніпєг, тут они єго обпадут, як пси діда. »А до сто кадуків — спитаєть ся — відки-ж они тут взялись, та-ж прецінь давно Русина в Канаді не було ані Поляка, котрих они так любили, що жити без них не можуть?« Ось оно як. Є в Лондоні товариство жидівске дуже богате, котре бідним жидам на цілім світі помагає. Коли оно почуло про біду жидів в Росії, закликало 30 родин до себе, а відси вислало їх до Канади, де їх посадили на землю в провінції Ассинібоа. В той час і Гіри, перший їх богач з Парижа, котрий омало що не пустив з торбами цілу державу турецку, теж вислав пару родин з лондонськими і всі разом заложили осаду: Гіри, в Ассинібоа. Дістали все. чого їм треба було, лише не дістали одного Івана, а без него сей народ, як риба без води не буде жити, тож не минув рік, а Мошкових братів не стало, хіба з пару лишилось в околици на приплодок, а решта пішла, де могла до місточок, а найбільше до Вінніпєг, і відси тут їх така сила. Тут їх нині певно буде до 500 родин. Отже кряж благодать, як наш брат в такім далекім краю стріне свого?! Значить свій, бо розуміє бесіду, тож зараз порадить і поможе у всім, а найбільше в купні та зміні гроший. Се велике добро для нашого брата, бож прецінь він се добро знає з краю, що нікому не вір, а тим більше якому там урядникови, лише хіба Мошкови. Він, хоть ошахрує, а все таки добрий жидище. Отже що

неміра добродійств оказує він нашим у Вінніпєгу. Де яку мав дрань — продаєть нашому чоловікови усе як слід, а до того наш брат витягає з пазухи долари і платячи спускає ся на Мошка навіть чи то 5 чи 10 доларів, ну, а се гаразд, бо він возьме 10, а здаєть з 5 або одного. І ну-ж танець по старокраєвому веде ся! Троха відбїг я від фактів еміграційних, так що-ж, коли прийде ся про ті справи ще більше поговорити.

Отже, як кажу, народу прибуло 8.000 сєго року. Всі порозходились по старих осадах, лише одна нова осада заложила ся в Манітобі, де 200 родин помістилось. Місце се Shoal Lake, може землею не найліпше, але недалеко старих осадників так, що новоприбувші найшли сєйчас роботу. Для людей охочих до праці сєго року велике поле до попису. На робітника вже перед жнивнами великий попит. платять тепер уже по 1 доларови тай їду. Усі наші, котрі прибули без центів, а не лїниви, зароблять грїш. Попит великий в Манітобі. В других провінциях може дешевше платять, але і там багато роботи. Тож нема небезпеченства, щоби меткий чоловік тут пропав. Нам належить ся тепер застановитись, що нам почати тепер в напрямі еміграційнім?

Возьмім Манітобу. Наші кольонії сють в Стуртбурн, в Плісант Гом, в Давфин, Сифтон і нині майже заселені цілком, так ще може в послдній найде ся дещо місця, а в двох перших уже нема. Тож, ви жителі тих осад, як пишете до дому, напишіть всю правду, чи є де осісти коло вас. чи ні, аби прибувші не нарікали, наколи не найдуть землі дарованої коло вас.

Нова кольонія в Shoal Lake помістить ще до пару сот родин. Так маємо в Манітобі чотири великі осади, де буде разом певно наших 10.000. Провінция та є для наших найлучша, а то ддятого, що тут найбільше зарібку так, що наш бідака сєйчас стає на ноги, як лиш хоче рук приложити. Земля несогірша, розуміє ся, що годі надїятись на найлучше, але поки що, худобу є де кохати тай робити малі городи. На будуче, хто схоче приїзджати до Канади тай в Манітобі осісти, той май буде приготований, що мусить купити землю, платячи від 2 до 10 доларів за акер. Єще і вільну фарму можна тут мати, але далеко від желізної дороги тай не разом. Тільки про Манітобу.

(Далі буде.)

З політичного поля.

В Австрії не перестає бурити ся, кипіти. Що дня можна почути поголоски о нових забурєнях, що їх викликають так народні антагонїзми, як також антиконституційна ситуація. Перша справа могла вже бути давно залагоджена, правительство вже могло раз пересвідчити ся, що в Австрії так довго не буде спокою, як довго кожда нація не дістане належних єї прав. Теперішня хвиля є може найліпшою яка коли небудь притрафилася, щоби вже раз заспокоїти жаданя поодиноких націй. Сю хвилю повинни як раз використати заступники поодиноких народів, щоби домогати ся від правительства заспокоєня їх принайменьше вже національних прав. І ми Русини не повинни занедбувати сєї так важної хвилі, але старати ся, як найліпше єї використати в інтересі нашої нації, що може найбільше упосліджена з всіх народів в Австрії. Ми мусимо тепер ще на порозі 20-го віку бороти ся о такі справи і права, що нам вже від давнєнька належали ся і що нам празительство повинно було, то був єго святий обовязок нам їх дати. Однак на жаль се ще до тепер не наступило. Школи наші в занедбаню, університету свого не маємо, мова наша викинена з урядів і шкіл — а то все завдяки краєвим »жондам«. Податки краєві, що в більшій часті стягають ся з наших мужиків, ідуть на удержанє польських шкіл та польських інституцій — а нам кидає ся хіба охляп з стола. Ддятого ми рішучо не повинни занедбати сєї догідної хвилі і використати ситуацію і домогати ся з цілою рішучістю поділу Галичини на дві окремі території, руску і польску. Тоді доперва могли би ми як слід розвивати наші духові сили, маючи в своїх руках школи, університет і обертаючи свої краєві фонди лиш виключно на свої рускі ціли.

Правительство, що маючи вже через півтора року керму в своїх руках не могло принаймні заспокоїти поодинокі народности, та вирівнати антагонізми, які застало, повинно було прийти до пересвідчення, що ліше було би уступити і полишити місце для кого иншого, що міг би те все якось поалагодити. Сей голос підносить ся чим раз сильніше, а правительство не робить нічого, щоби таке перековане ослабити, а его узасаднене зменшити.

Nagodni Listy обговорюють у передовій статті заяву кількох писем, що гр. Тун хоче знейти язикові розпорядження і що др. Кайцль прибуде в снх днях до Чехії в цілі переговорів з Молодочехами. Коли се правда, пише чеський орган, так правительство прийшло до пересвідчення, що чеський ґрунт став ся тепер ще твердшим, чим був давнійше, та що чеські посла не зможуть погодити того з вірністю для свого народу, аби мали хоч частину зі своїх прав видати на поталу иншим. Сесі посла не сьміють з чеської мови та з язикових розпоряджень пожертвувати ані одної букви. Було би се гріхом проти патріотизму, проти політичному розуму та проти пошані та любові свого народа.

НОВИНИ

— Письменний іспит зрілости розпочинає ся в ц. к. академічній гімназії у Львові в понеділок 11. вересня о годині 8 перед полуднем. А абітурієнти мають зголосити ся в канцелярії дирекції найпізнійше в понеділок 10. вересня до 12 год. в полудне. — Устний іспит (цілий і поправчий) зачне ся ві второк 19. вересня о год. 8 перед полуднем.

— 3 Бразилії о. Роздольский пише нам між иншим: Ближні відомости дотично життя Русинів в Р. Кляро подам або я сам, або може хто з наших людей в півн.-амер. «Свободѣ». Тимчасом згадаю лях коротко, що Русини на кольоні Барра-Фей поставили нову церков, трохи меншу як на 5. кольоні, віддалену від церкви на 5. кол. двайцять чотири км. Посвячене єї відбуло ся при великім здвизі народа з всіх кольоній Ріо-Клярских і Баррафейских дня 11. липня 1899 р. в день храмовий тойже церкви св. верх. Апост. Петра і Павла. — Трета церков в Ріо-Кляро ставить ся вже на кольоні першій вісинал II. Та церков буде найбільша і має бути до Різдва готова, сн не зайдуть які непредвиджені перешкоди. — Проф. др. Яхно з Станіславова переслав для нашої школи рухома азбуку і посилав своїм коштом для нашої читальні галицьку «Свободу» і черновецьку «Руску Радю». Обидва також занятіє нами і на дальше по можности. За те на снм місци щира подяка. — П. Теофіль Косевич подарував нашої читальні кілька руских книжок. Щиро дякуем. — Чи би не могли наші братя в Галичині дещо нам прислати, взагалі ширіше нами заопікуватись, нами будучими багатрами, але поки-що бідними харляками? — Ріо-Кляро, V., 18. липня 1899.

— До відомости православного духовенства на Буковині. До освітлення слів наведених нами у однім із попередних чисел у передовій статі що до православного духовенства на Буковині наводимо що-дещо із відповіді Дмитра Гришук-ка кунця в Садагурі. о. Велигорскому, яка появилася у останнім числі Буковини. Згаданий Дмитро Гришук є звисний на Буковині патріот-мужик, що їздить по всіх вічах, та своїми палкими та щирими бесідамі електризує усіх учасників віч. На його то вакинув ся у «Православній Буковині» православний о. Велигорский, буцім то у його «шинку» шють люди цілими ночами, грають у карти, та устроюють собі просто оргії. Ось що-дещо із тої відповіді:

Слова такого чоловіка, як о. Велигорский мене обидити ані істнованя моєї торговлі підкопати не можуть. Що в моім домі збирають ся розличні люди, се чиста правда, бо на те-ж у шинок. Оргії ніякі у мене не відбувають ся, бо до мене не приходять о. Велигорский, котрий би проводив таким оргіям. Трафить ся як звичайно в шинку, що дехто перебере міру; трафить ся й те, що зайдуть до мого шинку любителі гри в карти, але руйнувати ся у мене ніхто не руйнує, бо до мене не заходить славний картяр, котрого всі доокрестні добре знаємо. В тім не моя впрочім вина а таких «індивідуумів».

Виганяти їх зі свого дому я не можу, бо на то у мене склеп і шинок, щоби я з них мав користь, а не страту, бо я плачу за се 600 левів річно. А если би я таких «індивідуумів» навіть вигнав зі свого дому, то они пішли би до жидівського і там в далеко гірший спосіб деморалізували би ся. Взяли би собі приклад з о. Велигорского, бо той все заходить до жидівських господ. Що дїє ся в жидівських шинках, се о. Велигорский добре знає. Ото одного разу один священник, іменно на св. Іллі, увив ся в ресто-

рані Гекля, аки безозразная скотина і витинав solo гопака так, що всі присутні мусіли огірчити ся таким поведенем духовної особи. А потому до безпам'яті обригав чеського міщанина Мотилевського. Ми знаємо також, що один панотець в жидівській кавярні в Садагурі цілу ніч пересидів при картах і аж о 9-ій годині рано встав і пішов «служити Богу». Хто се такий порядний? — се отець Велигорский без труда може допитати ся.

Кажемо однак, що нехтованє відносить ся лише до православного духовенства, бо той сам Гришук пише далі ось що: Нехай о. Велигорский бере собі приклад з наших правдивих патріотів або душпастирів инших віроісповідань, як о. Лісенецкого, уніятского адміністра-това в Садагурі. Він є тимчасовий, але неумимо працює над добром свого стада. Уніятка парохія така бідна, що до тепер не мала навіть приходского будинку, але заходами о. Лісенецкого станув приходский будинок, відновляє ся церков, куплений дім, де має містити ся склеп і читальня. Се все стараня одного чоловіка.

Щож скажуть на те наші славетні «ліпші сини Руси», що глядять спасеня для галицьких Русинів у православній вірі? Чи припала би їм до вподоби така пошана у своїх парохіян, якої нажив ось хочби о. Велигорский? Але як то кажуть: «Кривого лише могила виправить!»

— Регуляцію горішного Дністра між Розвадом і Журавном віддало міністерство справ внутрішних краківській фірмі братів Каденів. Кошторисова сума виносить 1.800.000 корон.

— Авантури в Чехах. З Трутнова доносять що 28-го вечером прийшло в Гогенельбе до великої демонстрації. Кількасот осіб ішло улицями зі сьпівами на устах. В старостві повибивано всі шибі. Вміпала ся в те поліція і 6 осіб арештовано. Товни зажадали увільненя арештованих. Вкінці одного випущено на волю. Около півночі занавував спокій.

— Директор висшої школи реальної в Станіславові п. Йосиф Чайковский по вислуженю приписаних літ служби зівстав перенесений на пенсію. Місце его заняв тимчасово проф. Бончальский.

Телеґрами.

Прага, 30. серпня. Заповіджену на 9 вересня покояву конференцію молодоческих послів до Союму та до Державної Ради відложено на 16 вересня.

Градець, 30. серпня. Якось вечером зворужена юрба устроїла демонстраційний похід перед мешканем родини Герцлів, що схоронила кадета Шіха по останнім його кровавім випадку зі студентом.

Ішль, 30. серпня. Радника двору бр. Бравна та гр. Хлюмецкого покликано на цісарский двір до Ішлю. В політичних кругах сеєя звістка зробила сильне вражінє. Догадують ся, що стало ся се наслідком останнього побуту гр. Голуховского в Ішлі.

МАЛИЙ ФЕЙЛСТОН.

ГАРАСЬКО, або талан і в неволі.

Повість в стихах
Михайла Макаровского.

Вісти про неволю.

(Далі.)

III.

От-так-то Грек той утопивсь.
Артіль пропала нещасливо;
Гарасько-ж на талан і диво
Якось до берега прибивсь.
Чи з ломом він туди заплив,
Чи хвиля верхова прибила,
Чи занесла небеська сила,
Тепер не зна й не разумів.
Бо плив без помку і лежав,
Поки Черкес із-за Онапа
Арканами його як цапа
Зв'язав, опутав, заужав,
Та причепивши до коня,
Помчав полями і горами,
Та по бескетам, то борами,
А далі прикував до пня.
Одначе швидко одкував,
Наставив чабаном ватаги,
І залюбки, чи-то з уваги
Гаман йому і люльку дав.

IV.

Гарасько буцім-то за те
Коло овечок побивав ся,
Хитрить, як мога крить старав ся,
Що горе серденько гніє.

Веселий, ручий молодик,
Письменний, сьмілий, балакливий,
Обличчям повний та змазливий
І толковитий як старик;
В неволі мов в господі спав,
На всіх, як на своїх дивив ся,
Пив, їв, не вомпив, несмутив ся,
А часом і пісні сьпівав.
Два роки в речі не пускавсь,
А в третій год, появивши нову,
Свою отчизну славить взявсь,
Хваливсь, що в руській стороні
Свої з своїми не воюють,
Чужих не ріжуть, не грабують,
А бють їх тільки на війні;
Що вірна мужови жона —
Товариш сущий, не рабиня,
Дар божий, певна господиня,
І з ним живе по вік одна.
Тут реготали ся синки,
Батьки й діди їх мордувались;
Прочувши-ж казень любовались
Уряду всякого жінки.
«От-там-то щастя і життя,
І честь і слава молодцям,
Дівчатам любим і вдовицям,
А з нас не буде вік пуття
(Шептали крадькома вони);
Бо тут жінкам нема потолі,
Ревниві мучать їх по волі,
І за вину і без вину.»

V.

Черкес-же парня вподобав,
І щоб зневіжить, збити з толку,
Бешмет йому блаженський з шовку
І мешти сапьянові дав.
Та й став пророка вихвалять
І толкувати, що від сьвятоші
Худобу, панство, розум, гроші
І всяке щастя можно мати.
Се-ж на землі, а то і там,
Де душі мають обитати,
Він дасть, чого не розказати,
Ні нашим видумать умам.
«Остав-же хрест; твори, небож,
Сьвятую Магомета волю;
То будеш мати щасливу долю
За живота й по смерті тож;
Не то, гляди, щоб гнів його
Моім ножем, або стрілою
Над серцем і душею злою
Суда не показав свого.»
Сказавши горець вывод свій,
По серцю сподівавсь отзиву,
І душу парневу правдиву
На свій підладить думав стрій.
Гарасько-ж тільки позіхав,
Ні на словечко не озвав ся,
Підглухим і вїмим здавав ся,
А послі на-прямки сказав:
«Я край сей дуже полюбив,
Но віри предків не покину,
Хоть тут як муха зараз згину,
Хоть буду і здоров і жив.
Мені не страшен пістолет,
Ні віж ні шабля із булата,
Ні спис твій, ні стріла перната,
Ні сам пророк ваш Могомет.
Так не лякай мене ні сам,
Ні ласки не сули сьвятоші;
Я не продам Христа за гроші,
А рад і жить і вмерти з ним.»
Сказавши се, упав до ніг,
А Баязет (так нехрист звав ся)
Затряс ся з серця, лапалав ся,
Налавав, плюнув і побіг. —

VI.

Щож коїв людоїд тогді,
Про се Знеможенко не знає,
А тільки дума та гадає
В своїй неволі і біді:
Як мога з разу тушковать,
Під горця з лести підбierać ся,
На всі-ж чотири оглядать ся,
І куди лучше тягу дати.
Мороковав і ніч і день;
На скелі лазив, на крутизни —
Своєї виглядять отчизни,
І мовчки там стояв як пень.
Зорив; но край йому сьвятій,
Ховали тучі й хмари тьмуші,
І гори снігові, і пуші,
І пара і туман густий;
І тим сердега довольнивсь,
Як чорне бованіло море,
Ще переплив один на горе
І з Греком в купі не втопивсь.
Як тільки-ж птиця відтіла
З веселим огласом летіла,
Вся кров тогді в йому кипіла;
Подумав, що своя земля
Шле вість в череськую турму
Про батька, матінку і діда,
Про товариство, про сусіда
Або про милую йому. —

(Далі буде.)

ЗАМКНЕНЄ РАХУНКІВ ГАЛИЦЬКОЇ КАСИ ОЩАДНОСТІ

У ЛЬВОВІ.

Рахунок білянсу з днем 31. грудня 1898.

Стан чинний.		Валютою австр.		Стан пасивний.		Валютою австр.	
		злр.	кр.			злр.	кр.
I	Готівка	255.847	47	I	Вкладки	33.250.555	19
II	Позички на добра	8.936.457	78	II	Рахунки біжучі громад, заведень і фундації	129.696	82
III	„ „ реальности	9.692.539	05	III	Рахунки біжучі фондів в окремім заряді	67.396	62
IV	„ „ громад і повітів	1.217.864	40	IV	Банк австро-угорській	1.050.000	—
V	„ „ товариств задаткових на скрипт	4.350	—	V	Сальдо різних належитостей	130.045	—
VI	Задатки на застав паперів вартістних	15.683	—	VI	Відсотки побрані на рік 1899	179.088	40
VII	Рахунки біж. на підклад паперів вартістних	1.805.338	90	VII	Стан фонду резервового	4.106.063	40
VIII	Рахунок біж. пп. Щепановського, Кінеля & Фреліха	2.197.519	30				
IX	Векслі	7.830.861	42				
X	Векслі запізвані	210.204	50				
XI	Ефекти фонду оборотового	296.500	—				
XII	Льокації в банках	54.586	27				
XIII	Друки і книги в запасі	8.098	76				
XIV	Обстави і бібліотека Заведеня	18142	28				
XV	Відсотки залеглі за рік 1898	271.799	39				
XVI	Страта	1.990.989	53				
XVII	Фонд резервовий:						
	Ефекти фонду резер. курс.	2.996.183	80				
	Купони біжучі належні з 31 грудня 1898	43.311	—				
	Рахунок біж. фонду з Гал. Каси Ощадности	11.330	55				
	Вартість оціночна палати	1.055.238	05				
		38.912.845	43			38.912.845	43

Рахунок зисків і страт за рік 1898.

ПРИХІД.		Валютою австр.		РОЗХІД.		Валютою австр.	
		злр.	кр.			злр.	кр.
Відсотки побрані в році 1898.				Відсотки виплачені і дописані за р. 1898.			
б)	від позичок на добрах	275.750	16	від вкладок виплачені	72.465	83	
	від позичок на реальностях	448.812	51	скапіталізовані вкладкам дописані	1.225.116	68	
	від позичок громад і повітів	42.340	63	рах. біж. фундації громад і иньших	20.288	98	
	від позичок товариств задаткових	258	81	рах. біж. фундації в окремім заряді	8.212	35	
	від векслів	489.275	19	Відсотки побрані на рік 1899.			
	від задатків на застав паперів вартіст.	166	65	від позичок на добра	40.620	04	
	від рахунків біжучих	277.540	29	від позичок на реальности	66.820	27	
	від ефектів фонду оборотового	7.000	—	від позичок громад і повітів	12.443	57	
	від льокації в банках	43.295	60	від позичок товариств задаткових	39	46	
б)	Есконт від вкладок невиповіджених	9.482	38	від задатків на застави паперів вартіст.	83	38	
в)	Відсотки залеглі за рік 1898			від векслів	53.081	68	
	від позичок на добрах	175.950	33	Податки.			
	від позичок на реальностях	90.335	—	1. податок заробковий від Заведеня	42.358	05	
	від позичок громад і повітів	3.672	82	2. податок за фонд резервовий	28.762	75	
	від задатків на застав паперів варт.	441	24	3. податок рентовий від випляч. відсоток	1.087	—	
	від ефектів фонду оборотового	1.400	—	4. податок рентовий від дописаних відсот.	18.376	76	
	Страта за рік 1898	1.990.989	53	5. податок доходовой від плат урядників	2.743	24	
				6. еквівалент від майна движимого	2.745	70	
				7. належитости правитель. від змін в етаті	1.113	75	
				8. гріш чиншовий	449	40	
				Кошти заряду.			
				1. плати урядників з додатками	73.597	27	
				2. льокаль	5.240	—	
				3. книги і друки	4.876	33	
				4. дїюрни і роботи помічничі	9.476	—	
				5. видатки ванцелярийні	3.365	74	
				6. кошти удержаня палати	5.636	91	
				Страти.			
				З рахунків біжучих відписано	2.000.000	—	
				Страти на векслях	151.610	—	
				Страти на різниці курсу ефектів фонду оборотового	600	—	
		3.857.211	14		3.857.211	14	

Антоній Пелчинський,
касиер.

Евгеній Гружевський,
за бухгалтера.

Комісія ревізійна Виділу.

Дирекція Галицької Каси Ощадности.

Др. Ярослав Кулачковський.

Др. Адольф Лілієн.

Антим Никорович,
Директор.

Др. Ян Канти Стечковський,
Директор.

Євгеній Пірожинський.

Др. Едвард Стройновський,
заступник Директора.